

การเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมเพชรบูรณ์
เพื่อจัดเก็บข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมให้เป็นระบบ
ปีการศึกษา ๒๕๕๙

โดย สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองเพชรบูรณ์”

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p>๑. แหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติ น้ำตก ภูเขา ถ้ำ อาทิเช่น ถ้ำผาเจ็ดสี ถ้ำปากเสือ น้ำตกลาดค่า อ.วังโป่ง</p> 	<p>แหล่งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและธรณีสัณฐาน ณ ตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่ง เป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่ถูกค้นพบใหม่ และยังมี ความสวยงามตามธรรมชาติที่ยังไม่ได้ถูกนักท่องเที่ยวนักหรือผู้คนที่เดินทางเข้ามาชมทำลาย มีทั้ง ถ้ำผาเจ็ดสี ถ้ำปากเสือ และน้ำตกลาดค่า</p> <p>ปัจจุบันหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ ร่วมกับสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ กำลังผลักดันพื้นที่สู่การประกาศเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมให้เป็นมรดกของจังหวัดเพชรบูรณ์</p>
<p>น้ำตกซับพลู</p> 	<p>น้ำตกซับพลู ตั้งอยู่บ้านซับเจริญ ตำบลยางสาว อำเภอวิเชียรบุรี หรือเรียกว่าน้ำตกเสาหิน เพราะเป็นที่เดียวในบ้านเราที่เป็นทั้งปรากฏการณ์ทางธรณีที่มีเสาหินหกเหลี่ยม ซึ่งในบ้านเรานักธรณีจากกรมทรัพยากรธรณีเขายืนยันว่ามีที่เดียวในบ้านเรา จึงเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าและน่าศึกษาอย่างมาก ทั้งปรากฏการณ์ในพื้นที่ของ อำเภอวิเชียรบุรี มีภูเขาที่เกิดจากการดัน-ชน-เฉือน ของแผ่นเปลือกโลก จนเกิดเป็นภูเขาที่มีเสาหินหกเหลี่ยม</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p data-bbox="188 219 863 255">๒. แหล่งศิลปกรรม โบราณสถาน อาทิเช่น สิมหรือโบสถ์</p> <p data-bbox="252 654 560 689">สิม วัดศรีบุญเรือง ต.นาข่า หล่มเก่า</p> <p data-bbox="252 1075 544 1111">สิม วัดนาทราย ต.วังบาล หล่มเก่า</p> <p data-bbox="252 1485 544 1520">สิม วัดโพธิ์ทอง ต.วังบาล หล่มเก่า</p> <p data-bbox="252 1890 544 1926">สิม วัดม่วงเย็น ต.นาเกาะ หล่มเก่า</p>	<p data-bbox="925 273 1492 882">สิม (โบสถ์) ในอำเภอหล่มเก่าเป็นสถาปัตยกรรมล้านช้างผสมพื้นถิ่น มีความสำคัญและเป็นศาสนสถานที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา มาตั้งแต่สมัยโบราณ มีอายุประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ ปี สิม ในอำเภอหล่มเก่า มีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลทางศิลปะมาจากล้านช้าง สะท้อนคุณค่าบ่งบอกถึงความเป็นมาของชาติและชุมชน ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ของศิลปินผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ทำให้เกิดรูปแบบงานสถาปัตยกรรมเนื่องในพุทธศาสนาที่มีเอกลักษณ์ของชุมชน</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p>ภาพจิตรกรรมฝาผนัง จิตรกรรมฝาผนัง วัดศรีมงคล (นาทราย) อ. หล่มเก่า</p> 	<p>ภาพจิตรกรรมฝาผนังใน “สิม” วัดนาทราย (ศรีมงคล) อำเภอหล่มเก่า เป็นศิลปะในสมัยอยุธยาตอนปลายถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น อายุราวประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ ปี ปรากฏภาพเรื่องราวในอดีตของพระพุทธเจ้า ๑๐ ชาติ ผสมเรื่องราววิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ในยุคนั้น สะท้อนถึงความเป็นล้านช้างผ่านงานฝีมือของช่างเขียนพื้นบ้านที่ชาวบ้านเล่าว่า คือ นายแดงหรือตาซู้ต ที่ใช้เวลาทำงานเขียนภาพบนผนังปูนชั้นนี้ถึง ๓ ปีเศษ โดยใช้สีฝุ่นผสมกาวยางไม้ สีเปลือกไม้ และสีดิน ระบายภาพตัดเส้นแบบแบนลงบนผนังปูนจนมีลวดลายและสีสันที่สวยงาม</p>
<p>จิตรกรรมฝาผนัง วัดอรัญญาวาส อ. วังโป่ง</p> 	<p>จิตรกรรมฝาผนัง วัดอรัญญาวาส ถือว่าเป็นจิตรกรรมฝาผนังที่เก่าแก่ที่สุดของอำเภอวังโป่ง ชาวบ้านเล่าว่าช่างชาวเมืองเหนือจากลำพูน (บางคนก็ว่าเป็นช่างชาวเชียงราย) เป็นผู้วาดภาพ โดยว่าจ้างในราคาเมตรละ ๑๘ บาท วาดขึ้นราว ๆ ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ - ๒๔๘๘ ลักษณะเขียนด้วยสีดินคล้ายสีที่ทำจากธรรมชาติ มี ๒ สีเป็นหลัก คือสีน้ำตาล และสีน้ำเงินออกคราม ภาพด้านบนจะเขียนเป็นภาพเรื่องราวเกี่ยวกับพระเวสสันดรชาดก ทั้งหมด ๑๓ กัณฑ์ ภาพด้านล่างจะเป็นภาพเกี่ยวกับพุทธประวัติตั้งแต่ต้นจนจบ</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p>๓. อาหารพื้นบ้าน อาทิเช่น น้ำพริกขี้ปู</p> 	<p>พริกขี้ปู อาหารพื้นบ้านคนหล่ม รับประทานร่วมกันเป็นวงแบบขันโตก มีชื่อเรียกว่าพาเข้าหย่อง ทำจากปูนาตำเป็นน้ำพริกเหมือนน้ำพริกกะปิทั่วไป และต้องกินคู่กับหน่อไม้ต้มที่ถือว่าเป็นของคู่กัน</p>
<p>เมี่ยงคั้น</p> 	<p>เมี่ยงคั้น หรือ เมี่ยงคั้น เป็นคำเรียกชื่อเมี่ยงของชาวไทหล่ม ที่ใช้สมุนไพรพื้นบ้านกว่า ๑๐ ชนิด มาเป็นเครื่องเมี่ยงและห่อด้วยใบส้มกบ ความโดดเด่นของเมี่ยงคั้นอยู่ที่น้ำเมี่ยงที่ปรุงจากปลาจ๋า หล่มรสชาติเข้มข้น ที่แต่ละบ้านจะมีกรรมวิธีการนำปลาจ๋ามาปรุงเป็นน้ำเมี่ยงแตกต่างกันไป</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p><u>แกงนางหวาน</u></p> 	<p>แกงนางหวาน จะมีอยู่ ๒ แบบ แบบอีสานจะแกงใส่ใบย่านาง แบบไทยจะแกงใส่กะทิ มีความอร่อยแตกต่างกันไป นิยมใช้บอนแดงมาแกงเพราะไม่คั้น และตามความเชื่อของคนโบราณ ในระหว่างการทำอาหารจะต้องพูดแต่สิ่งที่เป็นมงคลเท่านั้น เชื่อว่าหากไม่ปฏิบัติตามจะทำให้เวลารับประทานเกิดอาการคันที่คอ</p>
<p><u>ข้าวเหนียวหัวหงอก</u></p> 	<p>ข้าวเหนียวหัวหงอก คือ ขนมที่ทำจากข้าวเหนียวหนึ่ง ใส่มะพร้าวทึนทึกขูด ประุงรสด้วยเกลือ กินกับกล้วย ได้ความอร่อยตามแบบฉบับโบราณ</p>
<p><u>ข้าวแตงกา</u></p> 	<p>ข้าวแตงกา เป็นอาหารที่นิยมในกลุ่มชาติพันธุ์ได้แก่ไทยเบ็ง (ไทยโคราช) ทำจากข้าวเหนียวหนึ่ง ซึ่งต้องเป็นข้าวใหม่ถึงจะหอมอร่อย นำมาตำคลุกกับงาคั่ว ผสมกับน้ำอ้อย เป็นสูตรดั้งเดิมโดยแท้ นิยมรับประทานในช่วงฤดูหนาวเพราะสามารถสร้างความอบอุ่นให้กับร่างกาย และอีกหนึ่งเหตุผลคือในช่วงฤดูหนาวข้าวที่ปลูกเริ่มออกรวง จะมีความหอมหวานอยู่ในตัว</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p data-bbox="188 257 319 286"><u>หมกชะแนบ</u></p> 	<p data-bbox="925 268 1492 824">หมกชะแนบ เป็นภาษาพื้นถิ่นเพชรบูรณ์ ใช้เรียกอาหารที่ประกอบด้วยเครื่องเทศสมุนไพร ได้แก่ พริกแห้ง ข่า ตะไคร้ หอม กระเทียม โขลก รวมกันเป็นพริกแกง แล้วนำไปละลายน้ำปลา ใส่ผักอีตู๋หรือใบแมงลัก แล้วนำไปลวกหรือต้มน้ำปลาที่ได้จากธรรมชาติตามฤดูกาลมาคลุกเคล้าเข้าด้วยกัน จากนั้นนำไปห่อใบตองพับทบเป็นรูป ๔ เหลี่ยมแบน ๆ แล้วนำไปย่างไฟจนสุก</p>
<p data-bbox="188 1355 343 1384"><u>ไก่ย่างข้าวเปือ</u></p> 	<p data-bbox="925 1355 1492 1675">ไก่ย่างข้าวเปือ เป็นอาหารพื้นบ้านที่มีรสชาติอร่อยอีกชนิดหนึ่งของชาวจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไก่ย่างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยการนำชิ้นไก่ที่สับทั้งกระดูกเสียบไม้ หุ้มด้วยข้าวเปือสีส้ม รสชาติเค็มมัน เผ็ด นำมาอย่างจนสุกใช้รับประทานคู่กับข้าวหลามพื้นบ้านรสชาติเค็ม มัน กลมกล่อมหวานเล็กน้อย</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p>๔. ประเพณี วัฒนธรรม การละเล่น อาทิเช่น <u>สืบชะตาแม่น้ำป่าสัก</u></p> 	<p>พิธีสืบชะตาแม่น้ำป่าสัก คือวิถีของกลุ่มคนในแถบลุ่มแม่น้ำป่าสัก เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องการบูชาพระแม่คงคาและปฏิบัติสืบทอดกันมา ตามเรื่องเล่าสมัยก่อนในตำบลศิลาอำเภอลำทะเมนชัย ตกเป็นพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติซึ่งมีผลมาจากอิทธิพลของพายุน้ำร้อนหลายครั้งถูกน้ำพัดพังหายไปกับสายน้ำ หลังจากเหตุการณ์อุทกภัยได้สงบลง ทางชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของต้นน้ำป่าสัก จึงร่วมกันคิดหาวิธีที่จะสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในชุมชน ให้ทุกคนรู้สึกห่วงแหนและช่วยกันดูแลรักษาป่าต้นน้ำ จึงได้ร่วมกันจัดตั้งเครือข่ายรักษาดต้นน้ำป่าสักขึ้น เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>
<p>พิธีฟันตรุษ</p> 	<p>พิธีฟันตรุษ ตีกินขนมสงฆ์ เป็นประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ “ญ้อกูร” หรือคนไทยเรียก “ชาวบน” ปัจจุบันพบได้ที่ บ้านน้ำเลา ตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเพณีฟันตรุษ สืบทอดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน โดยพรหมณ์ประจำหมู่บ้านจะเป็นผู้กำหนดวัน และจะต้องตรงกับช่วงสงกรานต์ (ปีใหม่ไทย) ชาวบ้านจะขึ้นไปหาต้นตรุษบนเขาเพื่อนำมาใช้ประกอบพิธีฟันตรุษ หรือฟันให้สิ่งชั่วร้าย โรคภัยไข้เจ็บและภัยพิบัติต่าง ๆ ออกจากหมู่บ้าน พิธีจะดำเนินการเป็นระยะเวลา ๓ วัน และวันสุดท้าย จะต้องฟันต้นตรุษให้ขาดทั้งหมด พร้อมส่งผีออกจากหมู่บ้าน อันส่งผลให้คนในหมู่บ้านเกิดความสงบสุข และสบายใจ</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p>๕. การแสดง ดนตรี นาฏศิลป์ อาทิเช่น</p> <p><u>ตีบอง</u></p> 	<p>ตีบอง เป็นวงดนตรีพื้นบ้านของเพชรบูรณ์ ที่มีมายาวนาน แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานยืนยันแน่ชัดว่าการเล่นดนตรีตีบองมีมาตั้งแต่เมื่อไร แต่นักดนตรีตีบองบ้านป่าเลาซึ่งเป็นแหล่งวัฒนธรรมสำคัญของเพชรบูรณ์ก็ยืนยันได้ว่า การเล่นดนตรีตีบองมีมายาวนานนับร้อยปี และปัจจุบันยังคงมีดนตรีตีบองในพื้นที่ตำบลป่าเลา</p>
<p><u>รำโทน</u></p> 	<p>รำโทน หรือชาวบ้านนิยมเรียก รำโจ่ง ซึ่งในสมัยต่อมาก็ได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นรำวงมาตรฐานนั่นเอง รำโทนเป็นการละเล่นพื้นเมืองในแถบอำเภอเมือง บ้านนายม บ้านสะเดียง ดงมูลเหล็ก บ้านท่าพล บ้านป่าแดง และอำเภอวิเชียรบุรี เป็นต้น เครื่องดนตรีประกอบด้วย ฉิ่ง กรับ และโทน</p>
<p><u>ฟ้อนแซบลาน</u></p> 	<p>ฟ้อนแซบลาน หรือฟ้อนแถบลาน คือการฟ้อนรำ ของชาวไทหล่ม ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน เป็นการฟ้อนรำประกอบการเซ็งกาพย์ ปรากฏในพิธีการทำบุญหลวงหรือบุญบังไฟ ในพิธีกรรมจะมีการจุดบังไฟถวายเจ้าพ่อผาแดง ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สถิตอยู่ ณ ผาแดง เพื่อให้เจ้าพ่อตลบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล นิยมจัดขึ้นในเดือนห้า หรือเดือนหก ของทุก ๆ ปี</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p><u>การละเล่นแมงต๋บเตา</u></p> 	<p>แมงต๋บเตา เป็นการละเล่นพื้นเมืองชนิดหนึ่ง ซึ่งเล่นกันอยู่ในแถบพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัด เพชรบูรณ์ คือ อำเภอหล่มสัก และอำเภอหล่มเก่า การละเล่นชนิดนี้เคยเป็นที่นิยมกันมากเมื่อสมัย ๕๐ - ๖๐ ปีมาแล้ว คล้ายการแสดงลิเก ปัจจุบันได้ พัฒนามาเป็นการแสดงเพื่อความบันเทิง</p>
<p>๖. พืชเศรษฐกิจ อาทิเช่น</p> <p><u>ยาสูบ</u></p> 	<p>ยาสูบ ถือได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัด เพชรบูรณ์ มีรสชาติดีที่สุดดังที่สมเด็จพระยา ดำรงราชานุภาพ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “นิทาน โบราณคดี ตอน ความไข้เพชรบูรณ์” ครั้งเสด็จมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๗ ว่า “ยาสูบเมืองเพชรเลิศ รสที่สุด” คำพูดดังกล่าวเป็นคำพูดที่ชาวเพชรบูรณ์ มีความภูมิใจที่สุด</p>
<p><u>ข้าวลิ้มผั่ว</u></p> 	<p>ข้าวเหนียวกำลิ้มผั่ว หรือที่เรียกว่า ข้าวลิ้มผั่ว เป็นข้าวเหนียวนาปีสายพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวม้ง ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ปลูกใน สภาพไร่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๕๐๐ - ๑,๔๐๐ เมตร สาเหตุที่เรียกว่า ข้าวเหนียวกำ เนื่องจากเมล็ดพันธุ์มีลักษณะเป็นสีดำคล้ายงา เห็นได้ชัด</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p>มะขาม</p> 	<p>มะขาม นับว่าเป็นพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งมะขามเปรี้ยวและมะขามหวาน ต่างได้เป็นที่ต้องการของตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศมากขึ้นทุกปี</p> <p>พันธุ์มะขามหวานที่มีอยู่ ได้แก่ พันธุ์สีทอง พันธุ์หมื่นจง พันธุ์น้ำผึ้ง พันธุ์ขันตี พันธุ์อินทผลัม พันธุ์ศรีชมพู พันธุ์มหาจรัญ พันธุ์ครุอินทร์ พันธุ์ไผ่ใหญ่ พันธุ์พระโรจน์ และพันธุ์น้ำดุกหรือปากดุก</p>
<p>ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p> 	<p>ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นวัตถุดิบหลักที่สำคัญในอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ</p>
<p>๗. เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ อาทิเช่น ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เขาค้อ</p> 	<p>ย้อนไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทำให้เกิดสงครามก่อการร้ายขึ้นบริเวณพื้นที่รอยต่อ ๓ จังหวัด ได้แก่ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และเลย โดยฝ่ายต่อต้านรัฐบาล คือ กลุ่มผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) ได้เข้ายึดพื้นที่บริเวณดังกล่าว โดยมีจุดประสงค์เพื่อเปลี่ยนการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขไปสู่ระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์</p> <p>กลุ่ม ผกค. ได้เลือกพื้นที่บนเขาค้อเป็นชัยภูมิหลักในการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ และทำสงครามกองโจรมายาวนานกว่า ๑๐ ปี</p> <p>จวบจนกระทั่งในปี ๒๕๒๕ เสียงปืนเริ่มสงบลงที่เหลือไว้แต่เพียงความพินาศความเสียหาย ย่อยยับกับแรงระเบิด เหลือไว้ก็เพียงแต่ประวัติการรบที่ห้าวหาญ และน้ำตาญาติพี่น้องของวีรชน</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p data-bbox="268 264 518 295">จอมพล ป. พิบูลสงคราม</p> 	<p data-bbox="927 271 1490 987">เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ – ๒๔๘๗ ซึ่งเป็นช่วงปลายมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ รัฐบาลไทยซึ่งมี จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้วางแผนย้ายเมืองหลวงมาตั้งที่เพชรบูรณ์ เพราะในขณะนั้นประเทศไทยกำลังตกอยู่ในภาวะคับขัน กรุงเทพฯ ถูกโจมตีจากการทิ้งระเบิดอย่างหนักจากฝ่ายสัมพันธมิตร และเห็นว่าเพชรบูรณ์มีความเหมาะสมที่จะเป็นเมืองหลวงแห่งใหม่ เพราะมีชัยภูมิเหมาะสม มีภูเขาล้อมรอบ มีเส้นทางคมนาคมเข้าออกเพียงทางเดียว มีภูมิประเทศสวยงาม อากาศดี อยู่ตรงกลางของประเทศ เป็นศูนย์กลางภาคเหนือกับภาคอีสาน และ กรุงเทพฯ</p>
<p data-bbox="268 1131 406 1162">ศึกเจ้าอนุวงศ์</p> 	<p data-bbox="927 1137 1490 1915">เรื่องราวของศึกเจ้าอนุวงศ์ที่เกิดขึ้นในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เหตุการณ์ในครั้งนั้นได้ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความหลากหลายทางชาติพันธุ์ อันเกิดจากการถูกกวาดต้อนผู้คนในภาวะสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองเพชรบูรณ์และเมืองหล่มสัก-หล่มเก่า ซึ่งเป็นสมรภูมिरบและเส้นทางการเดินทัพ ในสมัยนั้นก็ได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้</p> <p data-bbox="927 1599 1490 1915">จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ผ่านภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังภายในสิม (อุโบสถ) วัดนาทราย ที่เขียนขึ้นในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ หลังจากเสร็จศึกเจ้าอนุวงศ์ สะท้อนให้เห็นลักษณะการเคลื่อนทัพของฝ่ายสยามสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ครั้งศึกเจ้าอนุวงศ์ (พ.ศ. 2369 – 2371)</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p>๘. ชาติพันธุ์ ภาษา การแต่งกาย อาติเช่น <u>ไทยทรงดำ หรือ ลาวโซ่ง</u></p> 	<p>ไทยทรงดำ หรือ ลาวโซ่ง ปัจจุบันอาศัย ณ บ้านกันจู้ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ชาวไทยทรงดำ มีถิ่นกำเนิด ณ ดินแดนสิบสองจุไทย ดินแดนแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างประเทศ จีนแผ่นดินใหญ่ ประเทศเวียดนามและประเทศลาว</p> <p>วัฒนธรรมการแต่งกายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว หญิงและชายจะสวมใส่เสื้อผ้าด้วยสีดำเป็นสีพื้น และมีการปักลวดลายด้วยเส้นไหม สีฉูดฉาดลงบน ผืนผ้าพอลดงามตามคติความเชื่อของชาวไทยทรงดำ จะนับถือและให้ความสำคัญกับผีและเทวดา เพราะเชื่อว่าธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเช่นแม่น้ำ ลำคลอง ป่าไม้ ภูเขา จะมีดวงวิญญาณต่าง ๆ สิงสถิตอยู่ และจะให้ความสำคัญสูงสุดกับ “พระยาแถน” จึงมีพิธีกราบไหว้บวงสรวงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องับ ธรรมชาติ ที่เื้ออำนวยประโยชน์ในการประกอบ อาชีพทางการเกษตรตลอดจนพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง กับดวงวิญญาณต่าง ๆ ของบรรพชน</p>
<p>ชาติพันธุ์ลีซอ</p> 	<p>ลีซอ บ้านเพชรดำ อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์ ได้มีการโยกย้ายถิ่นฐานมาจากที่ต่าง ๆ ในด้านสังคมลีซอเป็นครอบครัวเดี่ยว ชายทำหน้าที่ เป็นหัวหน้าครอบครัว การปกครองหมู่บ้านเป็นทั้ง แบบผสมผสานระหว่างประเพณีดั้งเดิมกับการ ปกครองท้องถิ่นของไทย ความเชื่อส่วนใหญ่นับถือ ผีมีบ้างที่นับถือศาสนาคริสต์ และดำรงชีพด้วยการ ประกอบการเกษตรเป็นหลัก</p> <p>ลีซอยังมีเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของตน เช่น ซ็อบบี (คล้ายซิ่ง) ซึ่งใช้ในงานรื่นเริง และงาน พิธีกรรมต่าง ๆ โดยซ็อบบีเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ใน สังคมลีซอมาช้านาน</p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p data-bbox="188 257 454 291"><u>ชาติพันธุ์ญ้อกร / ชาวบน</u></p> 	<p data-bbox="925 257 1492 907"> ชาวญ้อกร เนียะกุล ชาวดง หรือชาวบน เป็นชนกลุ่มเดียวกัน แต่มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ชาวบนนี้เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามไหล่เขาหรือเนินเขาเตี้ย ๆ บ้านน้ำเลา ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เข้าใจว่าจะตั้งภูมิลำเนาอยู่ในบริเวณดังกล่าวไม่น้อยกว่าสามชั่วคน ชาวบนมีภาษาของตนเอง ซึ่งภาษาย่อยของมอญโบราณ ที่พูดในสมัยอาณาจักรทวารวดี ซึ่งเป็นภาษาย่อยของมอญโบราณ ที่พูดในสมัยอาณาจักรทวารวดี ซึ่งเป็นอาณาจักรที่เก่าที่สุดในประวัติศาสตร์ของประเทศไทย แต่ชาวบนนิยมย้ายถิ่นที่อยู่เสมอ </p>
<p data-bbox="188 974 359 1008"><u>ชาติพันธุ์ไทหล่ม</u></p> 	<p data-bbox="925 974 1492 1982"> เมืองลุ่มหรือเมืองหล่มและเมืองหล่มสัก เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของผู้คนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เชื้อสายเดียวกับคนลาวหลวงพระบาง คนหล่มจึงมีวัฒนธรรม ประเพณีและภาษาของตนเองที่มีอิทธิพลจากวัฒนธรรมล้านช้างอย่างชัดเจน การแต่งกายของสตรีชาวไทหล่ม ยึดถือรูปแบบวัฒนธรรมชินผืนแพรวาซึ่งเป็นค่านิยมการแต่งกายของสตรีชาวล้านช้างและสตรีในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง คือ การนุ่งซิ่นหัวแดงตีนก่าน “ตามคำผญาโบราณที่ว่า หลึงนุ่งซิ่นหัวแดงตีนก่าน ผมเกล้าม้วนถือผ้าเปี่ยงแพรว” คนหล่ม ลาวพุงขาว คือคำที่คนสยามใช้เรียกคนลาวล้านช้าง ๒ ผังโขง (แต่คนลาวล้านช้างไม่ได้เรียกตัวเองหรือยอมรับการเรียกอย่างนั้นเลย) ที่มีวัฒนธรรมการสักขาของผู้ชาย ที่สักตั้งแต่ได้เข้าหรืออาจจะเหนือเข่าขึ้นไปถึงต้นขา แต่ไม่มีการสักเลยขึ้นมาถึงพุงหรือเอว จึงยังคงเห็นพุงเป็นเนื้อขาวอยู่ </p>

หัวข้อ / ภาพประกอบ	ข้อมูล
<p data-bbox="188 257 316 295"><u>ชาติพันธุ์ม้ง</u></p> 	<p data-bbox="925 271 1492 712">ม้ง ในชุมชนเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ เป็นกลุ่มชาวเขายุคใหม่ที่มีความเจริญที่สุดในประเทศไทย เป็นเมืองหลวงของเผ่าม้ง ก่อกำเนิดจากเหตุการณ์สมรภูมิลี้ภัยในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๒๕ มีผู้ก่อการร้ายพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยต่อต้านระบบการปกครองของรัฐบาล ม้งบางส่วนได้แสดงความจงรักภักดีต่อประเทศไทยเป็นทหาร อาสาสมัคร ช่วยรบอยู่ในกองทัพร่วมกับทหารไทย</p>
<p data-bbox="188 853 518 891"><u>ชาติพันธุ์ไทยเบิ้ง/ไทเต็ง/ไทโคราช</u></p> 	<p data-bbox="925 869 1492 1249">ไทยเบิ้ง หรือไทยเต็ง หรือไทยโคราช เป็นกลุ่มชนพื้นถิ่นที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณ บ้านนาตะกุด อำเภอศรีเทพ มีร่องรอยที่บ่งบอกได้ว่าผู้คนแถบนี้ เคลื่อนย้ายมาจากทางโคราช ประการแรก คือ สำเนียงการพูดเหน่อแบบโคราช และที่ยังคงหลงเหลืออยู่ คือ โทนดินเผา เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะเล่นรำไท่น ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยเบิ้ง</p>

